

Mark Haddon

Het rode huis

2013

Uitgeverij XL
Leidschendam

Koeltorens en vloeiveiden. Finstock, Charlbury, Ascott-under-Wychwood. Honderdtwintig kilometer per uur, de trein ritst de akkers open. Twee staalgrijze lijnen langs de kronkelende rivier. Flakkerend zonlicht op het gedreven metaal. Een gevoel van stoom, zelfs nu nog. Zweinstein en Adlestrop. De nachtposttrein die de grens over gaat. Cheyennes die van de heuvelrug af komen galopperen. Deltablues uit de goederenwagon. Ergens die geheime wissel die ineens kan verspringen waardoor je een wereld van kruiers in uniform en oudtantes en zomers aan het meer in zwenkt. Angela leunde tegen de koude ruit, gebiologeerd door de elektrische leidingen die inzakten en door de volgende hoogspanningsmast weer werden opgetrokken, steeds opnieuw. Tunnelkassen als zilveren matrassen, onleesbare graffitikrullen op bakstenen achtergevels. Anderhalve maand geleden was haar moeder begraven. Een man met een baard in een pak met glimmende ellebogen die 'Danny Boy' speelde op een kleine doedelzak. Niets klopte: het verband om de hand van de dominee, die vrouw die tussen de grafstenen door achter haar wegwaaiende hoed aan rende, die hond die van niemand was. Angela had gedacht dat haar moeder de wereld allang had verlaten, dat ze het wekelijkse bezoekje vooral voor zichzelf bracht. Suddervlees,

Classic FM en een postool van vleeskleurig plastic. Haar dood had een opluchting moeten zijn. Toen viel de eerste schep aarde op de kist, kwam er een bel in haar borstkas en besepte ze dat haar moeder... wat was geweest? Een hoeksteen? Een golfbreker?

★

In de week na de begrafenis stond Dominic de groene vaas in de gootsteen schoon te maken met de flessenborstel. Het restant van de zeldzaam late sneeuw lag nog tegen de zijkant van de schuur opgehoopt en de droogmolen draaide in de wind. Angela kwam binnen met de telefoon alsof het een raadselachtig voorwerp was dat ze op het tafeltje in de gang had gevonden. ‘Dat was Richard.’

Dominic zette de vaas ondersteboven op het afdruiptrek. ‘En wat moest hij?’

‘Hij heeft ons uitgenodigd om mee op vakantie te gaan.’ Hij droogde zijn handen af aan de theedoek. ‘Hebben we het over je broer of over een geheel andere Richard?’ ‘We hebben het inderdaad over mijn broer.’

Hij had echt geen idee wat hij moest zeggen. Angela en Richard hadden de afgelopen vijftien jaar niet meer dan een middag in elkaars gezelschap doorgebracht en hun ontmoeting op de begrafenis had zeker niet meer dan plichtmatig geleken. ‘Naar welk exotisch oord dan?’

‘Hij heeft een huis aan de grens met Wales gehuurd. Vlak bij Hay-on-Wye.’

‘De fraaie zandstranden van Herefordshire.’ Hij vouwde de theedoek dubbel en hing hem over de radiator.

‘Ik heb ja gezegd.’

‘Fijn dat je even hebt overlegd.’

Angela keek hem enige ogenblikken zwijgend aan.

‘Richard weet dat we geen geld hebben om op vakantie te gaan. Ik verheug me er net zo min op als jij, maar ik had weinig keus.’

Hij stak zijn handen op. ‘Duidelijk.’ Ze hadden deze discussie al veel te vaak gehad. ‘Op naar Herefordshire.’

Stafkaart 161. The Black Mountains/Y Mynyddoedd Duon. Dominic sloeg het roze voorblad om en vouwde de papieren accordeon uit. Als jongetje was hij al dol op kaarten geweest. Hier leven monsters. Bij het kruis ligt de schat begraven. De randen van het papier geschroeid en gekruld met een brandende lucifer, boodschappen van top naar top geseind met driehoekige spiegelscherven.

Hij keek opzij naar Angela. Het was moeilijk om dat meisje aan het andere eind van de bar in de studentensociëteit nog te herkennen, haar schouders in die blauwe zomerjurk. Hij walgde nu van haar, uitgedijd en uitgezakt als ze was, van de spataderen op haar kui-

ten, bijna een oma. Hij droomde ervan dat ze onverwachts zou overlijden en hij de vrijheden weer ontdekte die hij twintig jaar geleden allemaal had ingeleverd. Vijf minuten later had hij dezelfde droom en herinnerde hij zich hoe slecht hij die vrijheden de eerste keer had benut en hoorde hij de karretjes met hun piepende wielen en zag de zakken met vloeistof. Al die andere levens. Uiteindelijk leidde je ze toch niet.

Hij staaarde uit het raam en zag een kanaalboot in de vaart die evenwijdig aan het spoor liep, een bebaarde druilloor aan de helmstok, pijp, mok thee. *Ahoi, schipper*. Domme manier om je vakantie door te brengen, elke keer dat je opstond je kop stoten. Een week op een boot met Richard. Daar moest je toch niet aan denken. Ze zaten gelukkig midden in de rimboe. Als het hem allemaal te veel werd, kon hij de heuvels in lopen en de longen uit zijn lijf schreeuwen. Eerlijk gezegd maakte hij zich vooral zorgen om Angela. Die chronische wrijving tussen broer en zus. Afstand houden als de lont eenmaal brandt et cetera.

Richards haar, ja. Nu hij erover nadacht was dat waar het kwaad zat, in die weelderige zwarte vederbos, als de slagstanden van een walrusstier, een waarschuwing aan bètamannetjes. Of zelfs als een afzonderlijk wezen, een of andere buitenaardse levensvorm die zuignappen in zijn schedel had geduwd en hem als middel gebruikte.

De kinderen zaten tegenover hen. Alex van zeventien las *Stootkracht* van Andy McNab. Daisy van zestien las een boek getiteld *De kunst van het dagelijks bidden*. Benjy van acht had zich zo gedraaid dat zijn voeten op de hoofdsteen lagen en zijn hoofd over de rand van de stoel hing, ogen dicht. Angela porde met de neus van haar schoen tegen zijn schouder. 'Waar ben je in hemelsnaam mee bezig?'

'Ik zit op een paard en ik onthoofd nazi-zombies.' Het leken wel kinderen uit drie verschillende gezinnen: Alex de sportman, een en al schouders en spierballen, elke veertien dagen het weekend eropuit om ergens te gaan kanoën of mountainbiken, Benjy een soort vloeibaar jongetje dat altijd als gegoten leek te zitten in de ruimte die hij innam, en Daisy... Angela vroeg zich af of haar dochter het afgelopen jaar iets afschuwelijks was overkomen, iets wat de arrogante nederigheid kon verklaren, het feit dat ze zich zo overdreven onaantrekkelijk had gemaakt.

Ze doken een tunnel in en de ramen dreunden en rattelden. Ze zag enige seconden lang een zwaarlijvige vrouw van middelbare leeftijd buiten in het donker zweven voordat die in een explosie van zonlicht en populieren verdween en ze terug was in haar lichaam, jurk knellend bij de taille, zweetparels op haar onderrug, die treinlucht, brandend stof, hete remmen, de muffe stank van de wc's.

Carter zette zijn zware schoen op de schouder van de man en rolde hem om. Dit kon niet waar zijn. Hij had Bunny O'Neil omgelegd. Tien jaar terug hadden ze nog samen in de Cairngorms getraind. Wat deed een voormalig kapitein van de SAS midden in Afghanistan, gewapend met een op de zwarte markt verkregen geweer van sovjetmakelij waarmee hij het steenrijke hoofd van een internationale bouwonderneming wilde vermoorden?

Verderop in het rijtuig zat de conducteur op zijn hurken naast een frêle vogelvrouwtje met lang grijs haar en een bril aan een rood koordje. 'Dus u bent ingestapt zonder kaartje en zonder betaalmiddel?' Kaalgeschorren hoofd, verbleekte tatoeage op zijn vlezige onderarm.

Angela wilde voor haar kaartje betalen en haar van deze intimiderende man verlossen.

De vrouw probeerde met haar kleine levervlekkenhandjes iets onzichtbaars uit de lucht te plukken. 'Ik kan niet...'

'Komt iemand u afhalen in Hereford?' Een zachtheid in zijn stem die ze de eerste keer niet had gehoord. Hij beroerde de arm van de vrouw even om haar aandacht te trekken. 'Uw zoon, misschien, of uw dochter?'

De vrouw klauwde in de lucht. 'Ik weet niet precies...'

Angela voelde iets prikken in haar ooghoek en wendde haar blik af.

Richard was een halfjaar geleden hertrouwd en had er een stiefdochter bij gekregen. Angela was niet naar de bruiloft geweest. Edinburgh was een eind weg, de kinderen moesten naar school en ze hadden zich nooit broer en zus gevoeld, alleen maar twee mensen die om de paar weken een kort telefoongesprek voerden over de aanpak van de voortschrijdende aftakeling van hun moeder. Ze had met Louisa en Melissa kennisgemaakt op de begrafenis. Ze zagen eruit alsof ze voor een belachelijk hoge prijs uit een dure catalogus waren gekocht, met gave huid en bijpassende zwartleren laarsjes. Het meisje staarde naar haar en bleef dat doen toen Angela oogcontact maakte. Kort kastanjebruin haar, zwart spijkerrokje dat bijna maar net niet helemaal te kort was voor een begrafenis. Zoveel glans en grijns op je zestiende. 'Melissa regisseert een toneelstuk op school.' *Een midzomernachtsdroom.*

Louisa had iets van een voetballersvrouw. Angela zag haar niet zo gauw naar de schouwburg gaan of een serieus boek lezen, kon zich de gesprekken tussen Richard en haar als ze met zijn tweeën waren niet voorstellen. Maar zijn mensenkennis was nooit zo daverend geweest. Tien jaar huwelijk met de Rooie Heks. De cadeautjes die hij voor de kinderen had gekocht de laatste

keer dat hij op bezoek kwam, al die verkeerd bestede moeite. Benjy's voetbaljaarboek, Daisy's armband. Ze vroeg zich af of hij dezelfde vergissing weer maakte, maar dan in een nieuw jasje, of zij domweg Jennifer niet was en hij voor haar een treetje hoger op de maatschappelijke ladder betekende.

'Ik ga naar de plee.' Benjy stond op. 'Ik heb een megavolle blaas.'

'Verdwaal niet.' Ze tikte zijn mouw aan.

'In de trein kun je niet verdwalen.'

'Een gestoorde gek kan je wurgen,' zei Alex, 'en je lijkt uit het raam gooien.'

'Die trap ik in zijn kluis.'

'Kruis,' zei Alex.

'Knuis, kruis, kluis...' zong Benjy terwijl hij het rijtuig doorliep.

Uiteindelijk merken we dat we geen stilte meer nodig hebben. Dat we niet meer alleen hoeven te zijn. Dat we zelfs geen woorden meer nodig hebben. Dat we al onze handelingen heilig kunnen maken. Dat we een maaltijd voor ons gezin kunnen bereiden en dat dit een vorm van bidden wordt. Dat we een wandeling door het park kunnen maken en dat dit een vorm van bidden wordt.

Alex nam een foto van een kudde koeien. Wat had het evolutionair gezien voor zin om zwart-wit te zijn? Hij had een hekel aan echt geweld. Hij hoorde nog steeds hoe Callums been die avond in Crouch End brak. Hij werd soms misselijk als hij tv-beelden uit Irak of Afghanistan zag. Dat zei hij tegen niemand. Maar Andy McNab temde het geweld door er een strip van te maken. En nu dacht hij aan Melissa die dat zwarte spijkerrokje openritste. Van het woord 'openritsen' kreeg hij een erectie die hij met het boek bedekte. Maar mocht je wel op de stiefdochter van je oom zijn? Sommige mensen trouwden met hun neef of nicht en dat mocht, of je moest allebei recessieve genen voor iets slechts hebben waardoor er totaal mislukte baby's uitkwamen. Maar meisjes die naar particuliere scholen gingen wilden het stiekem maar al te graag, met hun gebruide huid en hun witte slipjes die naar wasverzachter roken. Alleen zou ze wel niet met hem willen praten, want meisjes praatten alleen maar met lulletjes met slap haar en een strakke spijkerbroek. Anderzijds golden er op vakantie andere regels en zouden ze misschien een badkamer delen en zou hij daar binnenlopen en de deur van het douchehokje opendoen en in haar zeep-tieten knijpen tot ze kreunde.

Een man zit vast in een warme flat boven de scheepswerf en verzorgt zijn vrouw die haar dagen in dit bed